

Stručni rad

OBLICI RADA I OCJENJIVANJA TIJEKOM EPIDEMIJE COVID-19

Maja Krajnc

Srednja elektro-računalniška šola Maribor

Sažetak

U proljeće 2020. godine velik broj djece školske dobi u Europi i širom svijeta na nekoliko je tjedana prešao na obrazovanje na daljinu. Potonje se zatim ponovilo u drugom valu u jesen iste godine. Dok su u proljeće 2020. mnogi učitelji pomagali jedni drugima u samoobrazovanju u vezi s provedbom obrazovanja na daljinu, ususret jesenskom valu, škole su pripremale sustavne treninge za pedagoško osoblje i osposobljavale učenike za upotrebu različitih elektroničkih alata. Važno je da su učitelji svjesni da nije moguće jednostavno prenijeti proces učenja iz učionice u internetsko okruženje. Svrha našeg istraživanja bila je ispitati koje oblike rada i procjenu udaljenosti učitelji najčešće koriste i kako učenici najčešće dobivaju povratne informacije. U studenom 2020. 62 srednjoškolska učitelja odgovorila su na pitanja o oblicima provedbe obrazovanja na daljinu tijekom dva vala pandemije, pružajući povratne informacije učenicima i procjenjujući njihovo znanje. Dobre dvije trećine (69 %) anketiranih učitelja izvijestilo je da je barem pola sata provodilo u obliku videokonferencija. Najveći udio nastavnika (47 %) daje povratne informacije učenicima kroz ocjenu predanih zadataka u internetskim učionicama. Nešto manje od dvije trećine (60 %) učitelja namjerava usmenim ocjenjivanjem postići barem jednu ocjenu. Rad završava nekim prijedlozima za rad nastavnika na daljinu.

Ključne riječi: COVID-19, metode rada, videokonferencije, povratne informacije, evaluacija

1. Uvod

U proljeće 2020. godine, kao rezultat mjera za borbu protiv pandemije covida-19, velik broj djece školske dobi u Europi i širom svijeta prebacio se na obrazovanje na daljinu na nekoliko tjedana. Između zemalja postojale su razlike u opsegu i vremenu zatvaranja škola, ali globalno je više od 1,2 milijarde učenika ostalo izvan učionica u 186 zemalja, a rad je počeo u pravilu kod kuće [7]. Kako su se zatvaranja škola u proljeće dogodila iznenada i neočekivano, učitelji širom svijeta suočili su se s izazovom kako učinkovito primijeniti obrazovanje na daljinu. Većina nastavnika u osnovnim i srednjim školama još nije imala iskustva s obrazovanjem na daljinu. Prema predviđanjima, škole u mnogim zemljama na jesen su ponovno prešle na obrazovanje na daljinu. Kako je uglavnom bilo predviđeno zatvaranje škole na jesen, prije drugog vala mnogi su učitelji pohađali treninge i radionice o upotrebi različitih e-alata i kako podučavati učenike o njihovoj uporabi.

2. Obrazovanje na daljinu

Pojmovi poput internetskog učenja, otvorenog učenja, računalom posredovanog učenja odnose se na sposobnost korištenja računala povezanog na mrežu koja omogućuje učenje s bilo kojeg mjesta, bilo kad i bilo kojim tempom [1, 2]. Za učinkovito učenje na daljinu, učitelj mora prilagoditi metode poučavanja. Jedna od promjena je prilagodba trajanja jedinica učenja na daljinu sposobnostima učenika, posebno vremenskom opsegu rada i učenja na računalu. Duljina nastavne jedinice za osnovnoškolce ne bi trebala prelaziti 25 minuta, a za srednjoškolce ne duže od 40 minuta. Sudjelovanje učenika i učenika u procesu učenja može se poboljšati pedagoškim pristupima koji odgovaraju studentskim interesima i kognitivnim sposobnostima, uključujući upotrebu grupnih rasprava, uzajamnu pomoć i vršnjačku procjenu od strane učenika. Savjetuje se da učitelji trebaju koristiti razne alate za pružanje povratnih informacija, posebno koristeći one koji roditeljima neće predstavljati dodatni teret, npr. pružanjem povratnih informacija nastavniku svojoj djeci [8]. Učitelj bi trebao uključiti učenike u provedbu lekcije, poticati učenike da postavljaju pitanja i

raspravljaju, a time i poticati aktivno sudjelovanje učenika u nastavi. Pitanja učitelja trebala bi biti izazovna za učenike i motivirati ih za učenje [5].

U Sloveniji se prvo zatvaranje osnovnih, srednjih i visokih škola dogodilo u ožujku 2020. Školska godina 2020./2021. u Sloveniji je ponovno započela nastavom u školama, ali uz razmatranje mjera za sprečavanje širenja epidemije, npr. nošenje maski, društvene distance i predavanja izvodili su se gotovo isključivo u kućnim učionicama. Sredinom listopada srednje škole i visokoškolske ustanove ponovno su prešle na obrazovanje na daljinu, a nakon jesenskih praznika u studenom osnovne škole uvele su obrazovanje na daljinu. Instruktori i preporuke koje su krajem ožujka pripremili Ministarstvo obrazovanja, znanosti i sporta (MIZŠ) i Nacionalni zavod za obrazovanje Republike Slovenije pomogli su nastavnicima da daljinski planiraju svoj rad. Između ostalog, u preporukama se navodi da bi učitelji trebali svakodnevno objavljivati sadržaj djela (npr. nastavni materijal, zadaci, upute za izvođenje nastavnih zadataka i njihovo predavanje) na web mjestu predmeta ili u internetskoj učionici. Također se savjetuje da razrednici trebaju izvoditi nastavu u obliku videokonferencija, jer će to uspostaviti kontakt s učenicima i istovremeno omogućiti kontakte između učenika [3]. U jesen su upute Ministarstva obrazovanja, znanosti i športa i Nacionalnog zavoda za obrazovanje Republike Slovenije dopunjene knjižicom koja opisuje različite planirane modele obrazovanja u školskoj godini 2020/21. Kao dio modela učenja na daljinu, gore navedene upute dopunjene su preporukom da učitelj treba obratiti pažnju na video objašnjenja gradiva, kako uživo, tako i u obliku unaprijed snimljenih objašnjenja. Preporuke dodatno navode da se učenje na daljinu ne smije ograničiti na učiteljevo slanje materijala, zadataka i uputa o tome koje bi gradivo učenici (sami) trebali obraditi ili što učiniti [4].

2.1. Metoda

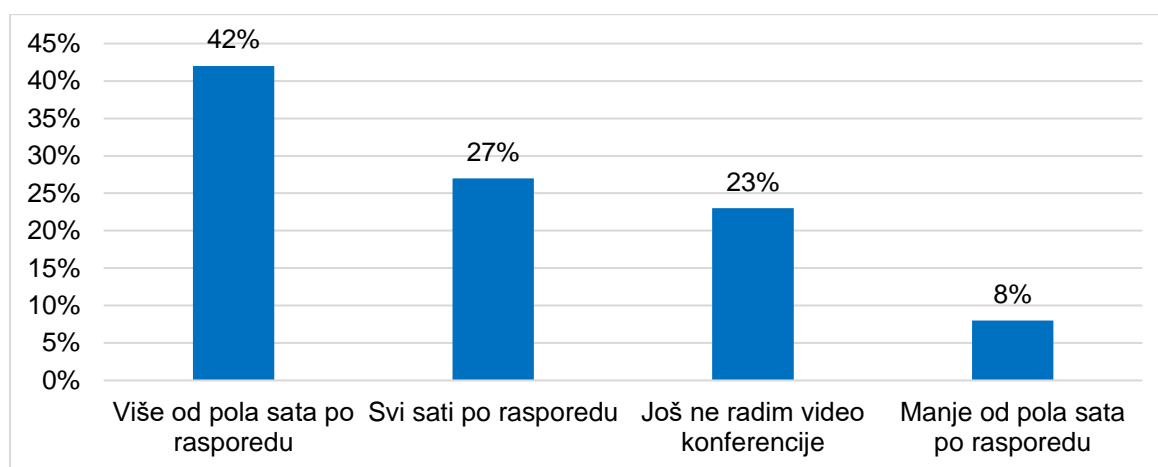
2.1.1. Uzorak

Studija je obuhvatila 62 srednjoškolska učitelja koji predaju u srednjoškolskim, srednjoškolskim i strukovnim programima.

2.1.2. Mjerni instrument

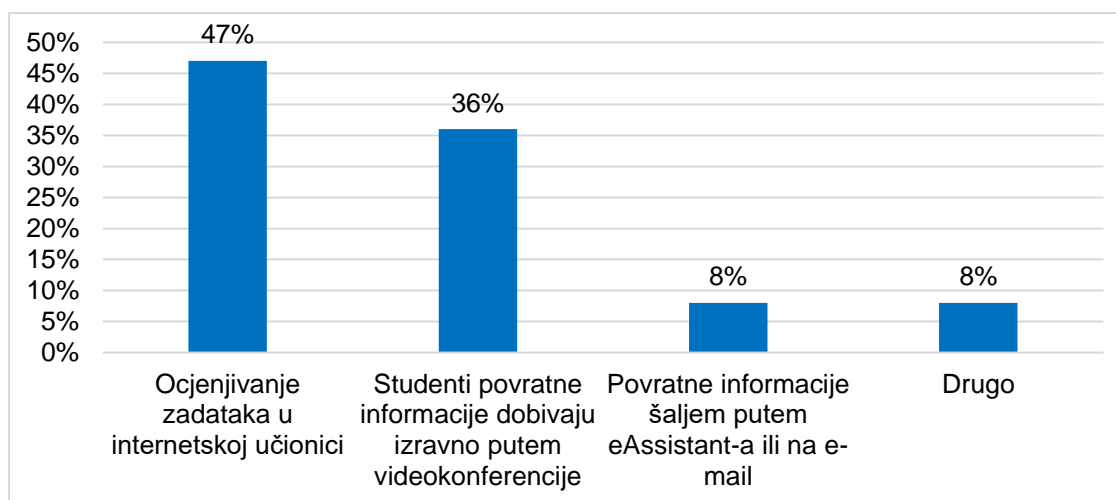
Učitelji su internetsku anketu u mrežnom alatu 1ka ispunili u studenom 2020. godine, u četvrtom tjednu provođenja obrazovanja na daljinu u drugom valu epidemije. Istraživanje je obuhvatilo 16 pitanja, od kojih je 15 bilo zatvorenih, a jedno otvoreno. Pitanja su se odnosila na načine rada tijekom obrazovanja na daljinu, pružanje povratnih informacija učenicima i učiteljeve procjene znanja.

2.3. Rezultati

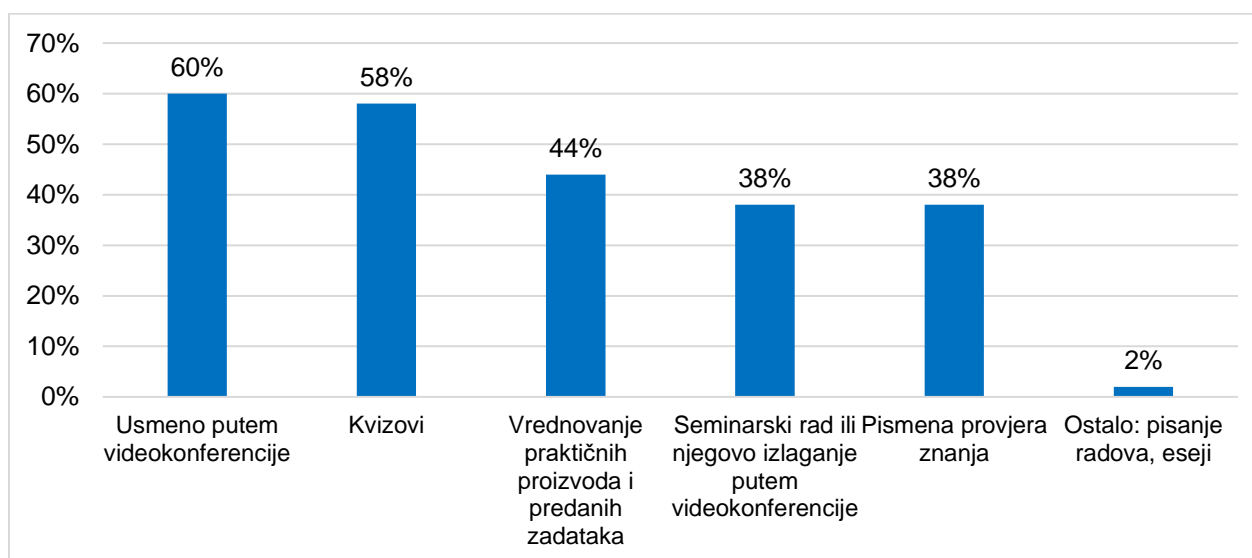
Grafikon 1: Broj sati koje učitelji provode „uživo” putem videokonferencija

Grafikon 1 pokazuje da većina učitelja (42 %) provodi više od polovice svojih sati putem videokonferencija, dok 27 % na taj način provodi sve pedagoške sate. 23 % učitelja izjavilo je da ne provodi videokonferencije.

Grafikon 2: Načini pružanja povratnih informacija studentima o njihovom radu

Grafikon 2 pokazuje da najveći udio nastavnika (47 %) učenicima najčešće daje povratne informacije ocjenjujući njihove zadatke u internetskoj učionici, a 36 % učitelja daje povratne informacije učenicima izravno putem videokonferencije.

Grafikon 3: Metode ocjenjivanja (u %) koje nastavnici koriste kada rade na daljinu

Grafikon 3 pokazuje da 60 % učitelja namjerava usmeno ocjenjivati učenike putem videokonferencija. Kvizovima će 58 % nastavnika ocjenjivati svoje znanje, a 38 % ocjenjivat će seminarske radove i provoditi pisanu ocjenu znanja.

2.4. Razprava

Rezultati našeg istraživanja pokazuju da većina ispitanih učitelja provodi barem određeni dio nastavnih sati u videokonferencijama, omogućujući tako učenicima usmeno objašnjenje „uživo”. Studenti dobivaju povratne informacije prvenstveno kroz nastavnikovu ocjenu zadataka u učionici na mreži. Učitelji uglavnom kombiniraju videokonferencije i mrežne zadatke u svojim učionicama. Dakle, oni nisu ograničeni na jednu metodu koja (također sa stajališta učenika) pridonosi učinkovitosti pruženog materijala. Iako je vjerojatnije da će neki studenti zakazati rasporede videokonferencija uživo, drugi studenti radije raspoređuju svoj posao tijekom dana, odvoje vrijeme da pročitaju upute i objašnjenja po potrebi, pronađu više informacija na internetu i rješavaju zadatke odgovarajućim tempom.

U otvorenom pitanju učitelji su uglavnom izražavali zabrinutost i zabrinutost u vezi s provedbom i objektivnošću procjena, npr. da dobivanje ocjena bez video kamera, koje bi učenika prikazivale tijekom provjere znanja, nije objektivno, da je pismenu procjenu udaljenosti izuzetno teško izvesti, da nastavnicima nedostaju konkretnije smjernice za pisanu procjenu udaljenosti, a izrazili su i želju za pismenim ocjenjivanjem u školi. Navedene zabrinutosti učitelja uglavnom su opravdane jer još nisu dobili konkretne upute u vezi s ocjenjivanjem znanja od strane Ministarstva obrazovanja, znanosti i kulture u vrijeme školske ankete. Dva tjedna nakon ankete Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa usvojilo je odluku prema kojoj će se u školskoj godini 2020./2021. Održati samo jedna konferencija o ocjenjivanju, a smanjen je i broj potrebnih ocjenjivanja.

Istodobno s odlukom Ministarstva obrazovanja, znanosti i kulture, Zavod Republike Slovenije za obrazovanje početkom prosinca 2020. izdao je preporuke u vezi s tijekom ocjenjivanja, u okviru kojih se npr. učiteljima srednjih škola, između ostalog, predlaže da se (u slučaju) ocjenjivanja koristi uglavnom usmeno ocjenjivanje (npr. unaprijed najavljeno ocjenjivanje u nazočnosti malog broja učenika), ocjenjivanje proizvoda (npr. rad na projektu, seminarski zadaci, izvještaji, eseji). U slučaju pismenog ocjenjivanja, nastavnicima se uglavnom preporučuju zadaci koji daju kraće esejističke odgovore na pitanja koja zahtijevaju integraciju studentskog znanja, dulje pisane sastave itd. [6]. Školama ostaje određena razina autonomije u provođenju preporuka. Stoga su neke srednje škole odlučile da neće ocjenjivati učenike tijekom učenja na daljinu, već da će

znanje procijeniti tek nakon povratka učenika u školu, druge će usmeno i ocjenjivanje proizvoda provoditi tek nakon povratka u školu. Međutim, u nekim je školama odluku o metodama ocjenjivanja prepustio učiteljima, a ključno je koordiniranje pojedinih razrednika kako ne bi bili preopterećeni tijekom obrazovanja na daljinu ili nakon povratka učenika u školu.

3. Zaključak

U proljeće 2020. godine, kao rezultat mjera za borbu protiv pandemije covida-19, velik broj djece školske dobi u Europi i širom svijeta na nekoliko je tjedana prešao na obrazovanje na daljinu. Potonje se zatim ponovilo u drugom valu u jesen iste godine. Dok su mnogi učitelji u proljeće 2020. pomagali jedni drugima u samoobrazovanju u vezi s provedbom obrazovanja na daljinu, ususret jesenskom valu, škole su za učitelje pripremale sustavne treninge za korištenje različitih elektroničkih alata za obrazovanje učenika. Ministarstvo obrazovanja, znanosti i kulture također je imalo vremena za pomoć i opremanje škola, kao i nastavnici i učenici koji kod kuće nisu imali odgovarajuću opremu, a mogli su unajmiti računala, tablete i drugu tehničku opremu. No premda je odgovarajuća tehnologija preduvjet da bi se učenje na daljinu uopće moglo primijeniti, stvarna učinkovitost obrazovanja na daljinu ovisi o brojnim čimbenicima, uključujući metode rada koje učitelji koriste u novonastaloj situaciji, komunikaciju između učitelja i učenika, povratne informacije. informacije koje su dobili učitelji i studenti, motivacije učenika za učenje itd. Samo uzimajući u obzir različite aspekte procesa učenja na daljinu bit će učinkovit – postići učenje, socijalizaciju i druge željene ciljeve rada s mladima.

4. Popis literature

[1] Cojocariu, V. M., Lazar, I., Nedeff, V., & Lazar, G. (2014). SWOT analysis of e-learning educational services from the perspective of their beneficiaries

[2] Dhawan, S. (2020). Online Learning: A Panacea in the Time of COVID-19 Crisis

[3] Izvajanje izobraževanja na daljavo v izrednih razmerah. URL:

https://www.zrss.si/zrss/wp-content/uploads/2020-03-27-navodila-za-ravnatelje_ss_26032020.pdf (18. 11. 2020)

[4] Kustec, S.; Logaj, V.; Krek, M.; Flogle, A.; Truden Dobrin, P.; Ivanuš Grmek, M. (2020). Vzgoja in izobraževanje v Republiki Sloveniji v razmerah, povezanih s covid 19

[5] Mahmood, S. (2020). Instructional Strategies for Online Teaching in COVID-19 Pandemic

[6] Priporočila za preverjanje in ocenjevanje znanja v srednji šoli v času izvajanja pouka na daljavo. URL:

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Novice/Koronavirus-2020/Priporocila-Zavod-RS-za-solstvo_SS.pdf (18. 11. 2020)

[7] The COVID-19 pandemic has changed education forever. This is how. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2020/04/coronavirus-education-global-covid19-online-digital-learning/> (16. 11. 2020)

[8] UNESCO COVID-19 Education Response. URL:

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373305?posInSet=2&queryId=N-8ea77989-29de-4ff3-997c-eaddc678be5b> (17. 11. 2020)